

BONA PAU

PREMSA
CORNIA

Nº. 504 - Any XLIII - MONTUÏRI - FEBRER - 1995

La residència de Ca ses Monges es posarà en marxa el proper 1er de març, però de moment sols com a centre de dia

Gabriel Verd, medalla d'or de la Comissió del V^a Centenari del Canadà

El primer premi del Concurs de Conte Curt, dotat amb 100.000 pessetes

(El concert líric, la confirmació i les beneïdes de Sant Antoni, els actes més relevants des de Nadal ençà, als quals corresponen les fotografies)

100.000 pessetes per al primer premi del Concurs de Conte Curt

L'import del premi del concurs de Conte Curt que des de fa 3 anys convoca l'Ajuntament per a les festes de Sant Bartomeu, a partir d'enguany sofriran un notable augment. El primer, que en la primera i segona edició va estar dotat amb 25.000 pessetes i a la tercera amb 50.000, per a la d'enguany la "Correduria d'Assegurances Gomila" ha oferit 100.000 pessetes per al primer. És de suposar que l'Ajuntament continuarà amb la mateixa dotació o potenciarà encara més, si és possible, aquesta manifestació cultural. Així, poc a poc, adquirirà prestigi dins i fora del nostre poble.

De totes maneres, hem de creure que la crida que férem a l'editorial del darrer número, propugnant una millor atenció cultural, ja comença a tenir resposta. I tant de bo que en tenguim en altres aspectes!

"Perlas Orquídea": Està previst que abans de l'estiu traslladin la factoria a Montuïri

Aquest és l'aspecte exterior de la factoria de Manacor. Possiblement la dels Creuers encara sigui millor

Revisió de l'ITV La maquinària agrícola, també

Els tractors, la maquinària autopropulsada, els remolcs i altres vehicles agrícoles especials, exceptuant els monocultors, segons la nova normativa publicada en el Bolletí Oficial de l'Estat, venen obligats a passar la inspecció tècnica de vehicles (ITV) si tenen més de vuit anys d'antiguitat des de la data de matriculació.

Els que tenen de vuit a setze anys, l'han de passar cada dos anys, i els més antics, cada any.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socias Mora, Antoni Mateu Socias, Joan Miralles Bibiloni, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà i Rosa Mª Nicolau Pericàs.

Administració: Catalina Sastre
C/ Major, 24 - Montuïri.

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

Exposició sobre molins

A mitjan més passat en el Casal Balaguer de Ciutat es podia veure una gran i interessant exposició de molins fariners de vent d'arreu Balears, la qual omplia dues grans sales. Naturalment no hi mancaren alguns quadres representatius d'aquells molins que temps enrera hi havia espargits pel terme de Montuïri.

Segons les estadístiques que oferien, al nostre terme n'atribuïen 21 existents i 8 desapareguts, o sia 29 en total.

Sabem, per altra part, que existeix el propòsit de convertir aquesta exposició en itinerant i a un dels primers pobles que la volen mostrar és a Montuïri. Una deferència de la qual cal alegrar-se'n.

Curiositats pluviomètriques

Fa 32 anys que venim enregistrant la pluja que cau a Montuïri (1963-95). I observant els dies que més ha plogut en el nostre poble hem comprovat que els tres dies que més aigua caigué foren, per aquest ordre: 1^a El dia de Sant Bartomeu de 1976 (24 d'agost): 117'5 l m²; 2ª Dia 17 d'octubre de 1994: 92'1 l m²; i 3ª Dia 20 de febrer de 1994: 91'3 l m².

ES GRAONS

ENCOMIABLE

És molt possible que la sacada que se'n dugueren els "quintos" a resultes de l'escrit que els va remetre *Salomó* en els *Dos dies de seny* del mes passat fes l'efecte conegut. Rectificaren. I la conducta posterior fou alabable, malgrat que encara qualcú "enyoràs" aquelles extravagàncies a les benedides de Sant Antoni.

DEIXADESA

El lamentable estat del pis dels graons ja és perillós, sobretot per a les persones d'edat que hi han de transitar. Tothom ho sap i no es mou ningú, que se sap. I tots els montuïrers en som responsables. Si entre tots ens afanyam i empenyem... tal vegada enguany es donarà remei aquest estat de deixadesa. No esperem més caigudes!

Residència, sí; i per a persones majors

Des d'aquestes mateixes pàgines hem dit i repetit que Montuïri és un dels pobles de Mallorca que més ha envellit aquests darrers anys. Són diferents els motius que hi han influït, però sobretot la manca de treball per a la gent jove, el reduït nombre de fills dels joves matrimonis o l'elevat ritme de vida que desitgen portar els nous esposos i els seus fills.

I per altra part, la gent d'edat viu ara més que anys passats, degut als avanços de la medicina, a l'esment que es té per

no caure en malalties invencibles i al desig de gaudir, per tant, de bona salut. Encara més, la gent jove de cada dia s'allunya més el camp, tant és així que són bons de comptar els pagesos que exclusivament viuen del rendiment de les terres que conren. Mentrestant molta gent d'edat viu a Montuïri.

Cal, per tant, cercar el remei adient per a tantes persones impossibilitades o de més de 65 anys, que actualment viuen al nostre poble. Mentre uns es distreuen amb algunes feines del camp, altres ja necessiten de l'ajuda o atenció dels familiars –si és que en tenen– per cuidar-los. Ara bé, quan aquest fet es dona i és constant, els joves han de deixar el seu propi treball –pensem que a moltes cases marit i muller han d'abandonar la llar familiar per guanyar-se el sou que necessiten–. I per poder atendre pares o padrins deseparats, els suposa un sacrifici econòmic o una respectable despesa.

Es diu, per altra part, que la quota de la residència –encara per inaugurar– haurà de ser costosa, però per a moltes famílies així i tot les sortiria més avan-

tajosa que l'haver de guardar els vells o impossibilitats, o posar-hi altres persones. Cal pensar, a més, que si l'import de la jubilació no fos suficient, la majoria dels futurs residents disposen de bens heretats o adquirits durant la vida activa, amb els quals podrien afegir la quantitat que mancàs per poder fer front a les despeses de la residència.

Avui, a Montuïri, dels 2.165 habitants, n'hi ha 550 de més de 65 anys i sols 250 de manco de 15. La resta, 1.365, estan entre els 15 i els 64 anys. Aquest any passat, per no anar més enrera, hi ha hagut un dèficit de 21 habitants; per tant, anualment encara augmenta el nombre de gent major i disminueix el de gent jove. I els de mitjana edat, pels motius exposats, afegit al desig de llibertat i de no voler estar supeditats ni ésser esclaus dels altres, són o seran els qui més demanen o demanaran la posada en marxa de la residència, encara que els suposi directament o indirectament una respectable contribució econòmica. A la llarga tots els montuïrers ho agrairan.

O. Arbona

Dos dits de seny

Prudència

S'acosten les eleccions municipals i autonòmiques i pel poble ja hi torna haver "moguda". Comencen a sentir-se més veus de crítica i de rebuig que d'alabança i consideració. Es destrien certes persones amb els ànims agitats. No tots tenen la serenitat suficient per discernir, jutjar, apreciar les bones qualitats dels qui dins pocs mesos hauran de ser els protagonistes de la vida pública.

Hem de pensar que no hi ha ningú perfecte. Tothom té mancances i imperfeccions. I si unes concretes persones estan disposades a dirigir el timó o sols col·laborar perquè la vida del nostre poble sia de cada dia més confortable, aquestes no es mereixen anticipadament la repulsa o el menyspreu de determinats veïns, què pretenen de seriositat.

Això sí, és necessari i es podria dir que obligatori, conèixer bé aquells qui hem d'elegir; ponderar els seus valors positius i negatius, i després, amb prudència, tenir el seny suficient per donar el recolzament a la persona o persones de la nostra confiança. Però sense menysprear els qui hauran tengut el coratge i la gosadia d'ofrir-se per ocupar un càrrec públic, sobretot si és amb el noble afany de servei.

Salomó

El punt verd

El punt verd instal·lat devora el camp de futbol és el centre selectiu de recollida de tota casta de residus. Seria bo que tots els montuïrers en fessin l'ús degut

Bubotes dins la boira

Aquesta no és una crònica de por. Abans, els esperits només vagaven pels casals i castells de la noblesa i dels botifarres. Avui, amb la democràcia, totes les cases amb una mínima dignitat tenen el seu fantasma particular. Un fantasma que ja no necessita fer por, sinó, ben al contrari, ens serveix -a vegades- per aclarir-nos les idees confuses i distorsionades que la societat moderna genera. I si no ho creis, llegiu aquesta història i ho veureu.

Feia dies que ho sentia: tec, tec - tec, tec, tec. Pareixia com si un ocell volgués, amb el bec, perforar el cristall de la vidriera que dona al corral per entrar dins la casa. Tec,tec - tec,tec,tec. Hagués pogut esser, perfectament, un busqueret de cap negre el que picotejava insistent. De fet, el m'imaginava situat damunt el pom de la porta treballant sense descans: tec,tec - tec, tec, tec. Però, ca...! Era impossible. La fosca no empara ocells inofensius i el martelleig

sempre era de nit. Els matins cercava i recercava quin podia esser l'origen del renou per trobar-hi una explicació lògica, però res. Ni rastre. Vaig acabar per no donar-li importància. Però una nit, precisament quan ja passava de tota aquesta saragata, els copets es feren més intensos, més tangibles i es barrejaren amb sons planyívols i transparents, quasi bé ingràvids, retallats per la cadència accelerada de la meua respiració tancada dins l'habitació humida i plena de taques de floridura. Aquí passa cosa! -vaig exclamar revestit de coratge- Pec bot del llit i, decidit, vaig voler aclarir aquell misteri. En obrir la porta que dona al corral aparegué, enmig de la boira suaument il·luminada per una exigua lluna, un fantasma.

"Ja era hora que acudissis!" -em digué el fantasma mig enfurismat- "Feia molts de dies que et cridava, enredat de fred aquí fora i tu, res, a dormir"

"Perquè em molestes?" -li vaig contestar- "Saps que no m'agrada parlar amb esperits. Em desorienten. Em despisten. M'incomoden"

Es posà fet un nero i, de l'enrabiada, tot aquell embalum s'aixecà dos pams de terra agitant amb força tempestuosa tota la seva lúgubre vestimenta dins la gèlida boira d'aquella nit de gener i exclamà, aïradament:

"De manera que no poden molestar el

senyor! El senyor ha de dormir tranquil mentre s'està venent tota Mallorca a gent estranya! Pot esser que tu no estiguis preocupat, però els espectres, els qui habitam el món subterrani, no volem fer de criats ni de jardiniers a estrangers ni a forasters que no ens entenen ni ens volen entendre. Què et penses que fareu vosaltres quan ho hagueu venut tot?" Davant aquesta andanada i per justificar un poc la meua actitud, li vaig contar que la majoria de polítics, alguns professors universitaris i altres personalitats de la vida pública mallorquina, legitimaven la magna usurpació, argüint que allò que vertaderament importava era l'ús que se'n feia de la terra i no la seva propietat. Aquí sí que estigué a punt de rebentar! El seu rostre, impenetrable i fosc, tornà incandescent i proferí greument i amb fermesa aquestes paraules que ressonaren en eco dins el jardí de tarongers:

"Quina animalada! Però si tota cultura necessita d'un suport físic per existir, per desenvolupar-se i sense aquest suport no pot bategar una llengua, no pot alenar una cultura. La terra és el pilar central on es fonamenta la nostra realitat".

Amb les primeres clarors del dia, el fantasma, com tots els fantasmes, desaparegué.

La llum es diluïa suaument dins la boira i l'alba era imprecisa, com color de neula, quan en vaig adonar que, segurament, les bubotes tenen raó.

Sa talaia d'en Rubí

Llibreta Estrella
SUPER3

Sortegem
20 viatges
als Estats Units
per a visitar
l'Orca Ulisses.

I un d'aquests viatges pot ser teu.
Afanya't! Tens temps fins al
28 de febrer de 1995.

Dotze campanades o dotze "platillades"

El goig d'en Pep "Xamena" i en Matias "Argenti" amb els "platillos" i "pandereta" anunciant el pas de 1994 a 1995, la nit vella, era corroborat pel plaer de la gent

Gabriel Verd Martorell, guardonat amb la medalla d'or de la Comissió del V Centenari del Canadà

Si en altres ocasions hem parlat i alabat des d'aquestes pàgines la intensa labor d'investigació que des de fa anys ve realitzant el nostre paísà Gabriel Verd Martorell per demostrar l'origen mallorquí del descobridor d'Amèrica, Cristóbal Colon, ara ens congratulam encara més per haver estat guardonat en reconeixement de la seva tasca, per la Comissió del V Centenari del Canadà, la qual li ha concedit la medalla d'or i el diploma acreditatiu. Ell i en Nito Verdura, d'Eivissa, són els únics espanyols que han rebut aquesta extraordinària distinció.

En Gabriel Verd –com saben els nostres assidus lectors– argumenta que Colon era felanitxer, ja que el seu pare, Carles, príncep de Viana, va estar desterrat durant mesos en el Castell de Santuari de Felanitx. Durant aquest temps va mantenir relacions sentimentals amb la mallorquina Margalida Colom.

Per altra part en Verd ens fa veure que en els diaris de Juan de la Cosa, la illa americana Margarita, en el seu temps fou batiada com a *Margalida*, i en els primitius documents apareix escrita com *Margalida*. Això fa pensar que Colon va batiar aquest lloc amb el mateix nom de la seva mare, tot per honorar-la.

"Moltes altres proves conjuntes mostren l'origen balear del vocabulari nàutic escrit per Colon –diu en Verd–, ja que de cada vuitanta paraules, setanta estaven escrites en català". I encara afe-

Gabriel Verd amb la medalla d'or i diploma concedits per la Comissió del V Centenari del Canadà

geix: "No crec que un home humil, la feina del pare del qual era preparar la llana per poder-la filar, segons la teoria italiana, tengués tants de coneixements com per parlar i escriure en català". I encara més, crida poderosament l'atenció que certes cartes que encara es con-

serven de Colon, les firmàs amb el nom d'Almirant.

No es troben, per altra part, segons en Verd, en el continent americà, topònims italians, en canvi sí, de les Balears, com són *Punta Rotja* i el *Cabo Salinas*.

El fet que sembla més creient sobre el misteri de l'origen de Colon, segons en Verd, podria ser que fos degut al pacte de silenci que féu el mateix Colon, sobre la seva identitat, amb la reina Isabel, a canvi de la concessió d'unes terres llunyanes. "El pare de Colon havia de ser rei d'Aragó, motiu pel qual Colon se sentia com un fill d'un rei sense regnat; i les terres que va descobrir no arribaren a ser mai seves, tal vegada perquè Isabel la Catòlica no s'imaginà de cap manera que aquestes terres, el descobriment de les quals havia pactat amb ella, poguessin convertir-se en tot un continent. D'esser així encara hagués fet més poderós a Colon que el propi regnat de Castella i Lleó".

Finalment en Gabriel Verd afirma que "actualment existeix una manera lògica per determinar la verdadera procedència de Colon mitjançant la realització d'unes proves científiques amb les restes de la persona de qui jo sostenc –digué en Verd– fou el seu pare: Carles, príncep de Viana, ja que el seu cos es troba encara incorrupte en el Monestir de Poblet, a Tarragona. I comparar els resultats de l'anàlisi amb les del descobridor". Si a conseqüència d'aquest examen es dedueix que les ADN coincideixen, aleshores no hi haurà dubte que estan emparentats. Es descartaria la tesi genovesa i ens acostariem més a la teoria que en Verd defensa des de fa anys: que en Colon és el fruit de les relacions que varen mantenir el duc de Viana, durant el seu confinament a Mallorca, amb Margalida Colom, una jove felanitxera.

...

Aquesta extraordinària distinció haurà suposat pel nostre gurdonat Verd, un fort recolzament, d'àmbit internacional. I així el desenllaç final dels resultats de la investigació que ell propugna, tendran més relleu i seran més considerats arreu del món.

O. Arbona

Restaurant
Cas Carboner

(DIMARTS TANCAT)

Refrescs de noccs, comunions, baptismes

Ctra. Manacor, km. 28 - Telf. 64 65 04 - 07230 Montuïri

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Candidesa juvenil

Molt pretensioses es passejaven pel carrer aquestes set nines, ja adolescents, un dia de gener de l'any 1950 quan foren fotografiades quasi davant la creu de Son Rafel Mas. Una instantània molt simpàtica, retrospectiva, testimoni d'un temps i d'una època que ja no tornaran.

La seva cara no ha canviat gaire, foren bones de reconèixer:

d'esquerra a dreta, Prudència "Mestret", Francisca "Andreu", Catalina "Jordà", Aina Maria de son Manera, Joana "Pelut", Coloma "Roca" i Francisca "Mascarona".

"Guia del Pla de Mallorca"

Amb l'objectiu de potenciar i de donar a conèixer els valors singulars, les principals característiques geogràfiques i històriques que conformen els 14 municipals que integren la Mancomunitat del Pla de Mallorca, ha estat editada aquesta **Guia del Pla de Mallorca**. Un exemplar de 264 pàgines i d'una tirada de 5.000 exemplars, els quals es distribuïran als diferents indrets de parla catalana, com són Balears, Catalunya i València.

L'edició conté, poble a poble, una detallada informació de les característiques geogràfiques (relleu, clima, vegetació, població, comunicacions, agricultura, indústria, serveis...) i històriques; com també una detallada descripció dels centres d'interès paisagístic, etnològic, arqueològic, històric-monumental, naturalístic, sanitari, oficis, molins, creus de terme, festes... Per Montuiri hi col·laboraren Guillem Mas i Raimundo Arbona.

Pere Sampol, candidat a la presidència del Govern Balear

El Consell Polític del PSM a Ciutat dia 28 de gener passat va designar Pere Sampol Mas candidat pel seu partit a la presidència del Govern Balear a les eleccions autonòmiques del proper 28 de maig.

El nostre país ja va començar a ficar-se en política el 1974, però no fou fins al maig de 1983 quan fou elegit regidor de l'Ajuntament de Montuiri. En aquesta legislatura va encapçalar la Comissió de Cultura. I a les eleccions de 1987 i 91 continuà com a regidor de l'oposició, si bé en aquestes també obtegué escó com a parlamentari i va dimitir com a regidor d'aquí.

Mateu Ginard, candidat a batle pel PSM

El PSM ha nomenat ja el seu candidat a Batle en els pròxims comicis municipals: serà l'actual portaveu del seu partit en el consistori: Mateu Ginard Sampol.

En Mateu, familiarment conegut com a "de Cas Manescal", porta ja 15 anys com a membre del PSM i durant aquest temps s'ha destacat com a membre actiu dels Nacionalistes de Mallorca i aprofita qualsevol oportunitat per donar mostra dels seus ideals. Està casat, té tres fills, és professor de Formació Professional del Liceu del Pont d'Inca i com infermer fa guardies els caps de setmana al PAC de Vilafranca.

Ell, en Ramonell i el que designi el PSOE lluitaran per l'Alcaldia de Montuiri a les pròximes eleccions.

S'ha dit que...

... n'hi va haver que varen quedar ben capficats sa nit de Sant Antoni: Uns, escanyats, perquè no se sabien aturar de cantar; altres, amb ses mans plenes de sang, de tant de tocar sa ximbomba, i altres...

... era tanta sa marxa que hi havia en es fogueró des carrer de Baix que fins i tot es jovenets que anaven an es *pubs* s'aturaren a fer gloses.

... es "quintos" d'enguany, no ses "quintes", varen esser feiners per fer s'innocentada davant s'Ajuntament. No així per fer una carrossa de Sant Antoni.

... sort, que venen cavallistes de fora poble per ses beneïdes, perquè si fos per sa gent de la vila...

... sa gent se queixava des clots que hi havia abans d'asfaltar, i ara sa queixa des que hi ha després.

... n'hi ha qualcun que qualche dia per arribar a ca seva ha de voltar mig poble, ja que a cada cap de cantó hi ha camió o pala o caramull d'asfalt... i tot sense senyalitzar.

... encara que sa voravia d'allà on han de posar sa creu de terme de Ca ses Monges l'hagin modificada un poc, així i tot surt massa, i molesta molt es qui, sortint des carrer des Pou Nou, han d'agafar es de Palma.

... una persona d'edat se lamentava de sa poca festa que feren es dia de Sant Antoni. S'altra li respongué: "Saps si Sant Antoni hagués estat futbolista..."

... molts de tractors quan surten de ses finques, després d'haver llaurat, ho fan amb ses rodes plenes de terra o fang i embruten molt sa carretera; i això està prohibit. Per què no les fan netes abans?

... quan un des propietaris d'una finca des costat de sa carretera, de-

vora es camp de futbol, va veure ses màquines excavadores dins es seus tros, tirava llamps i pestes. Uns diuen que no sabia res; altres asseguren que es batle li havia dit... però després confirmaren que l'amo estava ben content d'aquesta reforma. Per què, idò, tant d'enfadament?

... a un que va trobar que pels Reis i per Sant Antoni es "quintos" havien de fer "lo" que no feren, li contestaren: "Tens mal pes cap. Avui ja no és aquell temps: hi ha moltes maneres més elegants per divertir-se".

En Xerrim

**Partit
Popular**

Invitació

Amb motiu de les pròximes eleccions municipals, el Comité Local del Partit Popular a Montuïri convida tots els montuïrers que vulguin, a col·laborar en l'elaboració del programa electoral, amb l'aportació de projectes o qualsevol suggerència pel benestar de la nostra vila, perquè el poble el feim entre tots.

Els interessats es poden posar en contacte amb Raimundo Arbona o amb Joan Ramonell.

L'Ajuntament informa

El proper dia primer de març

L'edifici de Ca ses Monges es posarà en marxa com a centre de dia

L'Ajuntament té el propòsit de posar en marxa l'edifici de Ca ses Monges el proper dia primer de març com a centre de dia per als montuïrers i montuïreres que ho necessitin i compleixin les condicions que es requereixen.

Totes les persones que desitgin fer ús d'aquest centre de dia ho hauran de demanar prèviament. S'estudiarà el cas abans de ser admeses.

Allà, de moment, hi aniran el matí i hi podran romandre fins al vespre. Naturalment també hi dinaran. Seran ateses per persones qualificades.

No és que definitivament hagi de ser centre de dia. Això serà sols per començar, ja que ara no disposam dels elements necessaris per poder-hi residir les 24 hores del dia.

En aquests moments no està fixada la data definitiva per a la inauguració oficial, ja que manca amoblar-la. Aquesta es farà quan ja estigui en condicions de poder-hi residir d'una manera fixa.

Poc a poc s'adquirirà el mobiliari pertinent, s'anirà dotant-la de tots els mitjans necessaris perquè a la residència no hi manqui cap dels elements indispensables pel seu normal funcionament.

Què és un centre de dia Un servei adient per a la gent gran del nostre poble

El Centre de dia és un establiment d'acolliment diürn. Es tracta d'una solució intermitja entre el servei d'ajuda a domicili i un centre residencial. Aquest servei consisteix en

donar durant el màxim de temps possible (del matí fins al vespre) una atenció integral.

Està dirigit preferentment a la gent gran dotada de poca autonomia personal, persones que viuen soles o en família i que necessiten d'una atenció psico-sòcio-sanitària integral.

El centre de dia ofereix l'oportunitat de reunir en un local, integrat dins la comunitat, un grup de vells que reben atenció i gaudeixen de companyia, al mateix temps que allibera les famílies de l'atenció a la persona gran durant les hores de treball, a més de facilitar la permanència en el domicili, conservar els llaços familiars i veïnals, viure i conviure el major temps possible a l'entorn de sempre.

Amb aquestes premisses tenim previst que l'edifici de Ca ses Monges el proper dia 1er de març es converteixi en un centre de dia. Aquest escrit pretén definir els trets més importants d'un centre de dia.

Pròximament es publicarà un tríptic on s'explicarà la capacitat del centre (persones que requereixen un nivell de dependència alt, mitjà o baix; persones que necessiten atenció per dèficits cognitius, persones que es troben en situació de risc social...) horaris, accés a les places, serveis i prestacions, organització funcional, la coordinació i documentació.

Finalment volem donar una satisfacció d'esperança a aquelles persones que demanen i necessiten els serveis de la residència. Esperam que no les defraudarem.

El Batlle

Façana de Ca ses Monges en l'actualitat. Futura residència

El Reis

Com cada any, *Els Reis* no mancaren a la cita a Montuiri. A primeres hores de la nit del 5 al 6 de gener passat arribaren a plaça enmig d'una gran animació per part dels nins i nies, sobretot infants.

L'esplendidesa fou la nota dominant. Banda de música, cavalls, tactors, bengales, il·luminació... i tot culminà amb l'entrega dels regals per part dels Mags.

Gabriel Verd, guardonat

Gabriel Verd Martorell, el montuïrer investigador de l'origen de Cristóbal Colón i autor de varis llibres sobre aquest tema, fou guardonat amb la medalla d'or de la Comissió del V^è Centenari del Canadà amb motiu dels 500 anys del descobriment d'Amèrica. Com se sap, ell sosté la tesi que en Colón era nascut a Felanitx.

Joan Moncadas, a l'executiva de "Sa Nostra"

A la reunió del Consell d'Administració de "Sa Nostra" celebrada Ciutat el 5 del passat gener, Joan Moncadas Noguera fou designat membre de la Comissió Executiva de dita entitat bancària.

Apotecaria

El despatx de l'apotecaria ha canviat de domicili: abans era al número 40 i ara ha passat al 42 del mateix carrer Major.

Detenció

La policia municipal de Montuiri va detenir dia 18 de desembre passat un dels delinqüents quan s'havia introduït dins un cotxe particular a la vila, d'on va substreure alguns objectes. Posteriorment fou entregat a la Guàrdia Civil. El que l'acompanyava fou el qui havia robat el cotxe del menjador de la 3ª Edat.

Torneig de truc

L'XI Torneig de Truc de Can Pieres es va començar el passat 16 de gener amb la participació de 29 parelles; d'elles 2 són de dones. Finalitzarà a la darrera del proper març.

Els tres Mags d'Orient, Gaspar, Melchior i Baltasar, asseguts en el seu trono, damunt els graons, disposats a entregar els infants els nombros obsequis

Ampliació de la carretera

El passat desembre començaren les obres d'ampliació de tros de carretera, des de la caseta del tren fins al camp de futbol, a mà dreta, anant-hi. Una millora que haurà de culminar fent la mateixa cosa a l'altra part, però ja serà més en avant.

Millores a la carretera de Randa

Dins el programa d'inversions del CIM, el qual és de 331 milions per a 1995, s'ha consignat la quantitat de 28.860.705 pessetes per invertir en la

millora de la carretera PM 501, de Randa a Montuiri.

Cursos de formació

Dins el programa d'adults organitzat per la Mancomunitat del Pla de Mallorca, es desenvoluparan aquests cursos en el Col·legi Públic de Montuiri, i les classes seran de les 20 a les 22 hores:

Informàtica I: Començà el 18 de gener (els dilluns i dimecres).

Informàtica II: Començà el 19 de gener (els dimarts i dijous).

Ceràmica: Començarà el 13 de febrer (els dilluns).

Casa
SAMPOL

SEBASTIANA SAMPOL MAYOL

ILLUMINACIÓ DECORATIVA
LÀMPADES INTEMPÈRIE
PANTALLES
"APLIQUES"
REGALS
ARTICLES DECORACIÓ

Carrer Missió, 14 (Travessia Oms) Telf. 72 67 78

PALMA de MALLORCA

Melcior Nicolau Jaume hagués preferit esser pagès

Una persona que passa gust de fer qualsevol feina del camp

Du una vida metòdica. Arriba de la feina a primeres hores de l'horabaixa, i després de dinar parteix cap a Son Pujol, una finqueta que té a un quart d'hora del poble. Estam parlant d'en Melcior Nicolau Jaume.

D'opinions sensates i mesurades. Des de fa un cert temps llegim a les pàgines de Bona Pau les seves impressions mitjançant uns articles que tracten del camp. En ells hi respirem el perfum i l'olor oblidats del blat i la palla quan els ventaven damunt l'era. Sentim el renou característic de la terra quan era solcada en dies de bona saó, sensacions desaparegudes ja.

Frueix de fer feina al camp i comunicar-nos el que sent per ell. Els seus articles ens mostren aquell fora vila que va esser i ja no és. Ens dona opinions i consells. Diríem que és un enamorat del camp.

Gens complicat i amb ganes sempre d'instruir-se. Encara queden persones així. En Melcior n'és una d'elles. Uns dels seus interessants articles, que retrataven la nostra pagesia, publicat damunt Bona Pau, el reproduí el diari "Balears".

Va néixer el 1933 a Montuïri, poble del que no se'n separaria per res. El seu pare, Rafel Nicolau Ribas, morí l'any 1936. A penes tengué temps de conèixer-lo. La seva mare, Catalina Jaume Miralles, i ell, fill únic, hagueren de superar junts i tot sols la manca de l'espòs i pare respectiu. En Melcior guarda un record imborrable del seu tio Tomeu "Bello", que l'ensenyà i l'ajudà molt.

Nin deixondit i comprensiu, va anar sempre a l'escola particular de donya Jerònia Juan. Té el quart de batxiller. Es casà amb Joana Rossinyol. No tenen fills. Però... anem per parts.

- En els anys seixanta, si no ens equivocam, Sion, a més de fer feina al camp et dedicaves a adobar aparells de ràdio i més tard de televisió. Què ens pots dir d'aquells temps?

- És així. Tu saps, però, que del camp no se'n fan rics. Ara bé, a més d'agradar-me també tenia interès per l'electrònica. Vaig fer-ne un curs per correspondència amb el centre d'estudis

A Son Pujol, davant la seva caseta, haguérem d'anar per trobar en Sion

"Ràdio Maymó"; una vegada acabat m'entregaren el títol oficialment reconegut, i em vaig dedicar a l'adob i muntatge de receptors de ràdio i de televisió. Passava gust de fer-ho, i a més m'ocupava del camp.

Ens trobam a Son Pujol, dins la caseta on hi fa reformes. El vent i les ratxes de neveta assoten violentment el camp i el poble. Mentrestant nosaltres, asseguts devora la foganya amb un caramull de tions encesos que donen vida al local, estam conversant.

- A què et dediques ara? Quina és la teva feina?

- Som capatàs d'obres de la Conselleria d'Obres Públiques.

- A quina secció pertanys?

- Segur que els meus "jefes" devien saber que m'agradaven les plantes. Estic a la secció de jardineria.

- És del teu gust, l'ocupació?

- Així és. Pas gust de qualsevol feina relacionada amb el camp. I vull dir també que seria més feliç si tengués més independència i pogués ocupar-me del camp dins una finca gran. Viure d'ell i en ell.

El que subscriu atia el foc, i sense girar-se pregunta:

- Com així no et quedares en aquest camp, que tant t'agrada, intentant conrear més terra, per exemple?

- La resposta és òbvia. El camp, com he dit abans, va molt malament. Tothom ho sap. No dona per viure.

- Ens pots indicar les causes de l'agonia del camp? No podria arreglar-se la situació intentant produir més?

La seva contesta és una lamentació.

- Produir més no basta. No és suficient el fet de tenir o dur una recol·lectora o altres màquines i collir més gra. El camp és complicat, tu ho saps. Depèn, entre altres factors, de la meteorologia. Del temps. Les llavors són cares i el producte que es recull no està al nivell econòmic que pertoca, per cobrir despeses i economitzar un poc. No cada any tens una bona anyada. Les màquines són cares i els adobs, també. Al camp no s'hi pot anar a les vuit hores. Vull dir que és un treball d'ocupació constant. Després d'haver treballat tot l'any i feta la recollida, a vegades no volen el producte, i es perd, o almanco bona part d'ell. Tens el cas del melons, les ametles, que els darrers anys han quedat penjades als arbres. Valia més la feina que el gènere. Els albercoccs i altres

productes s'han de perdre en ocasions perquè no hi ha compradors o el preu és ruïnós. I no dic el casos curiosos en què a vegades et trobes. Fa poc vaig vendre unes pomes molt belles i bones a 50 pessetes el quilo. El dilluns següent, a la plaça, n'hi havia de més xereques a 150. L'agricultor, el que produeix, sempre està en desavantatge.

És el comentari amarg d'una persona que ha hagut de deixar una feina amb la què fruïa.

– Viure i treballar en el camp –contina dient en Sion– per uns serà una vida dura que han d'arrossegar, però, per a altres, entre ells jo, és una espècie de vocació. Veure, viure i treballar el camp.

El nostre interlocutor estima profundament aquest camp que es mor.

Deixam passar un minut mentre el canet, que està als nostres peus arran del foc, es canvia de lloc per estar més còmode.

– **Visites la nostra Biblioteca amb freqüència?**

– Hi solc anar de tant en quant?

– **Ens pots dir el darrer títol que has llegit?**

– Sí, i molt que m'ha agradat. Aquests dies l'he tomat. Es refereix a "Les Forces Naturals de Mallorca: El vent, l'aigua i la sang", de N. Cañellas Serrano. Molt interessant.

– **La teva opinió sobre algun moviment cultural del nostre poble?**

– No tenc massa vinculació amb els grups culturals del poble, però consider que els hem de tenir tots en compte i ajudar. Vaig de tant en tant a la

"La maquinària també hauria de cotitzar a la Segur Social"

Biblioteca, també a les sessions de cine-estudi que fan mensualment gratis, per tothom al Club de Majors, i admir l'esforç i la feina que fa el Patronat de Música. La gent, tots hauríem de tenir més present el treball que realitzen aquests centres de cultura i acudir-hi per animar els qui fan la feina i alimenten el nostre esperit.

– **Has oblidat que també hi ha –tu hi vas– classes de català per adults?**

– Ah, sí! No som molts, unes quinze persones majors, però passam molt de gust d'aprendre. La nostra llengua mereix una major atenció.

– **Què ens aconselles per conservar i enriquir el nostre medi ambient?**

– Agafar les riendes o la bicicleta.

Ho diu amb humor, però després es posa seriós i continua.

– És una vergonya el mode com embrutam el nostre espai ambiental. Et parlaré només del que afecta a l'empresa pública, on treball. La quantitat de roba, llaunes, botelles, plàstics i altres escombraries que tiren a la vorera de les carreteres, fa por. L'empresa té contractats una vintena de persones de cap a cap d'any per retirar-ho. No parl del torrents i altres entorns. Fa empegueir. La gent no es fa una idea del mal que fan a la natura i que repercuteix cada dia més damunt tots els habitants del planeta. No es tracta de fer net només, es tracta de no embrutar.

– **Què et va dur a escriure tan encer-**

tadament els articles que publiques damunt Bona Pau i que tracten del camp?

Es gira cap al foc com si intentàs trobar en ell la resposta. En el breu silenci sentim grinyolar el vent amb una queixa constant, intentant entrar dins la caseta.

– Jo et diré... quan veig com van les coses... ja t'he exposat el cas dels productes que tens mal de vendre i altres a baix preu. L'assumpte del albercocs, per exemple, dona pena. Els dus a Porreres per cobrar-los mesos més tard, i els tiren dins un gran clot. Mentrestant penses, més prop d'aquí, perquè avui les distàncies s'han acurades, a l'Àfrica, la pobra gent es mor de fam. Tenim el problema de la llet... què t'he de dir... pensant en les dificultats dels qui treballam el camp vaig decidir omplir unes quartilles. Les vaig mostrar al meu amic Gaspar Socias i a Onofre Arbona, i em varen convèncer perquè les publicàs damunt **Bona Pau** mensualment. M'agrada el camp i escriu damunt ell.

– **Unes preguntes per contestar ràpidament. Què manca al nostre poble?**

– Una assistència segura i eficaç per a les persones majors. Sé que hi és, però que no es descuidi perquè de cada dia n'hi haurà més. Que la cultura tècnica dels nostres joves vagi recolzada per la cultura artística o de l'esperit. Uns cafès on es passi gust d'estar-hi. I actualment, amb aquestes condicions, sols tenim el club de Majors. Què s'ha fet del pla que exposà **Bona Pau** de fer un acte cultural cada mes?

– **Què sobra al poble?**

– Sobren cotxes, "pubs", i el renou dels divendres i dissabtes el vespre.

– **Sobre els problemes de la nostra societat, què ens pots dir?**

– Els qui tenen feina no es poden queixar. Les màquines, però, que han llevat tanta feina als treballadors... som de l'opinió que també cotitzassin a la Segur Social.

Ho diu mig en broma, mig seriosament, però aquí queda la resposta.

Aquest és el Sion que coneixem. El que hagués fruit ocupant-se d'una possessió, obrir el soles i sembrar, cuidar els arbres, cansant-se fent produir els fruits que dona la terra. Confondre's entre els elements del camp dins la immensitat d'un gran sementer darrera el parell, com si fos un element més de la natura.

Miquel Martorell Arbona

Hamburgueseria

Pub
Es Dau

Avda. Es Dau

Montuïri

Rafel Trobat Bauçà, Lluís Gabriel Bauçà Maiol i les germanes Teresa i Maria Ribot Oliver 4 joves de Montuïri es formen a l'Escola Taller de Restauració del Patrimoni en es Molí des Fraret

Quatre joves de Montuïri formen part, juntament amb altres sis companys forans, del col·lectiu de l'Escola Taller de Restauració del Patrimoni que hores d'ara s'ocupa de remodelar el nostre preuat Molí des Fraret. Els montuïrers són en Rafel Trobat Bauçà, En Lluís Gabriel Bauçà Maiol, i les germanes Teresa i Maria Ribot Oliver. (Abans també hi formaven part na Leonor Ortiz, de 18 anys, i en Toni Salas, de Montuïri).

Recordem que aquesta tasca la duu a terme l'empresa FODESMA juntament amb el Consell Insular de Mallorca i la Comunitat des Pla, des de fa ja tretze mesos, d'ençà que començà el gener de 1994, i que finirà, si Déu ho vol, quan s'estreni l'any 1996.

Primerament es féu un previ curs d'ini-ciació, de sis mesos de durada, on els alumnes aprenien teoria i pràctica picapedrera de la mà de Carles Moranta -director de l'obra- i de Clemente Núñez -el mestre-. Des d'aleshores, emperò, aquests aprenents passaren a ser contractats per l'empresa esmentada i, en conveni estipulat, s'acordaren tres contractes d'un semestre cadascun. Actualment, doncs, feinegen ja dins el segon dels tres lapses temporals totals. L'horari laboral establert d'aquesta desena d'artistes de la pedra i de l'escola és aquest: de 7'30 del matí a 3 de l'horabaixa, i de dilluns a divendres.

En Rafel

Fet aquest prefaci anem ara a conèixer més de prop els nostres paisans que hi pertanyen, començant per en Rafel Trobat Bauçà, de 22 anys.

- Rafel: per què et vares decidir a formar part d'aquest col·lectiu?

- Doncs perquè havia de fer alguna cosa i em va semblar oportú conèixer aquest treball -contestà sense dilació i de forma franca-.

- Quina és la teva tasca, Rafel?

- Fer de picapedrer a l'antiga, és a dir, saber preparar la pedra, fer de marger.

- Trobes molt dura aquesta feina?

Els quatre joves montuïrers que es formen a l'Escola-Taller d'Es Molí des Fraret

- Com totes -ens sorprèn amb la resposta senzilla i modesta-.

- Quan acabis el contracte darrer, suposam que tendràs qualque títol, qualque aval que reconeixi la teva dedicació dins el camp de la restauració?

- Si t'he de dir la veritat no ho sé; l'únic que puc dir-te és que el meu aval és que ara tenc feina, i a més a més em surten feinetes dins del poble.

- Rafel: quan començares el curs d'ini-ciació, et fou fàcil compenetrar la matèria didàctica amb la feina pràctica?

- Sí; la veritat és que tampoc no era massa difícil -afirma d'una manera seriosa-.

- Es viu bon ambient dins els col·legues?

- Sí; hi ha companyonia.

- Per cert, què trobares més difícils: el cus inicial o bé el començament, el passat juliol, de treball oficial?

- La primera part, els sis mesos inicials, ja que quasi tots teníem interès per conèixer la matèria i hi posàvem molt d'esforç.

- Per últim, Rafel: està ben remunerat?

- Home; podria estar millor, però

comparat amb altres grups similars al nostre, que hi ha a l'illa, no ens podem queixar. Cobram 60.000 pessetes al mes.

La veritat es que ens agrada conversar amb persones com ell, com en Rafel, d'una espontaneïtat tan senzilla i tan natural. I amb aquesta mostra de confiança ens acomiadarem d'ell.

En Lluís

Seguírem amb en Lluís, demanant-li gairebé el mateix que a la resta de col·legues. En Lluís Gabriel Bauçà té 18 anys, és el més recent incorporat d'aquest planter de joves i al·lotes.

- Lluís: per què vas decidir-te a començar un treball com el que fas ara?

- A mi sempre m'ha encuriós el treball fet amb pedra, i el tema de la restauració és molt polit -respon amb l'il·lusió del qui estima el que fa-.

- Lluís: es viu bon clima entre vosaltres?

- Sí; es bo de fer dur-se bé amb tots. Són molt de la broma i alegres.

- I entre vosaltres, els més joves i el mestre, com vos duis?

- Bé. És exigent (Clemente, el mestre) però suportable; és bo de dur

—respon amb mirada eloqüent—.

—És una tasca fatigosa o no gaire?

— Per ara, sí; una mica, ja que pel fet d'haver començat fa només unes setmanes, he d'encarregar-me, jo, de fer la pasta, de transportar-la als meus companys, d'acostar-los les pedres, etc. i arriba a ser una mica feixuc. —contesta insinuant sinceritat amb la mirada—.

— *Lluís: els teus companys que no són de la vila, d'on procedeixen?*

— Mira... —escruta la resposta en un instant de reflexió— crec que quatre són de Palma, n'hi ha un de Sant Joan, un de Sineu... i amb els quatre de Montuïri conformam la desena d'integrants.

D'aquesta manera en Lluís, amable i atent com sempre, ens responia l'última de les qüestions formulades, havent passat una estona corroborant la seva noblesa de paraula, fidel al seu caràcter amistós.

Na Maria i na Teresa

Tot seguit arriba l'hora de conèixer les germanes Maria i Teresa Ribot, de 17 anys, bessones, les úniques al-lotes que són presents a l'obra d'es Moll des Fraret. Dues jovenetes valentes de debò, que lluen la suor com el qui més.

— *Maria: per què et vas decidir a conèixer i a interessar-te per aquesta tasca?*

— Perquè vaig veure que era una cosa diferent, una feina curiosa, i vaig voler-ho provar.

— *I tu, Teresa, per què?*

— Perquè era un treball que podies fer a Montuïri, i, a més a més, necessitava aprendre un ofici.

— *Quina és, Teresa i Maria, la vostra missió dins aquest col·lectiu?*

(Responen les dues afeblement)

— Posar pedra, pastar, tallar ferro i fusta, i col·locar-ho a l'obra, posar canya per a la teulada, etc.

També elles dues, na Maria i na Teresa, van ser les que van adreçar la tela asfàltica (així s'anomena) a la sostrada del moll, informació que ens va retre la seva mare, que es trobava al nostre costat.

— *Hi ha bona relació entre els qui treballau. Què trobau?*

— Sí, són molt "enrollats" —exclama na Teresa, i afegeix la seva germana:— a vegades hi ha qualche petita discussió, però mai res d'importància.

— *I la relació entre vosaltres i el mestre?*

— A vegades —diu na Maria— crida una mica per posar ordre, però no és mal de dur.

— *Representa molt de sacrifici per a vosaltres dues, que sou les úniques al-lotes, haver de feinejar en una tasca que, en principi, sembla per a homes?*

— Sí —respon na Maria, primer—, tot d'una, de principi sobretot, és molt cansat, però a poc a poc, després, t'hi acostumes; però sí, és dur.

— *I tu, Teresa, què trobes?*

— No; quan t'hi has acostumada no és gaire difícil —és la resposta d'unes noies que emanen afany i estimació alhora, dignes de qualsevol elogi. Després —afegeixen— les feines més difícils les fan els homes.

— *Tendreu qualche diploma o similar que acrediti el vostre esforç dins aquest camp de la restauració?*

— Sí —contesten les dues—. Suposam que sí, però crec —parla na Maria— que no em servirà perquè per a les dones és una feina cansada, i per tant, tenen mal admetre'ns en qualsevol empresa.

Així conclouem el diàleg, no abans d'esmentar-los si estaven d'acord amb l'horari i el calendari laboral. Ens confessaren que els dematins tenien un poc de son (recordem que comencen a les 7'30... qui no tendria son, vejam!), però assisteixen així i tal com estava establert l'horari i el calendari.

La seva mare, atenta a l'entrevista, insinuà:

La torre d'Es Moll des Fraret en l'estat actual de restauració

— No estaria gens malament que almanco el "Dia des Puig" tenguessin lliure.

Creim, de veritat, que no li manca raó a aquesta mare que, a més a més, pot sentir-se orgullosa de l'afany i abnegació de na Maria i de na Teresa, exemple sense comparança de filles destres i coratjoses.

Joan Barceló

Anant a cavar faves

En aquell temps el jornal era de sol a sol. Només el dijous llarder i els darrers dies deixaven el tall a mitjan horabaixa. Precisament a la foto que il·lustra aquesta pàgina es veu que lluia el sol (a més, aleshores no hi havia *flash* i les fotos es feien mirant el sol per mor de la claror). Segurament era per aquests dies de carnestoltes quan el retratista, enmig de la carretera de Sant Joan, per devers Son Costa, enfocà la càmera a aquest grup de joves jornaleres —tenien menys de vint anys— que guanyant un jornal de set reials anaven a cavar faves o a collir herba de dins el sembrat.

Segons em conta mu mare —que està a la foto— eren dos estols: unes anaven a Tagamanent i altres a Meià; i com que no disposaven de cap medi de transport, havien d'anar-se'n a la feina amb el *Cavall de Sant Bernat*, allò que es diu anar a peu, caminant a potó.

Anant o tornant de la feina, qualche dia es topaven i s'ajuntaven totes, i fou un dia que anaven juntes quan s'encontraren amb el retratista (devia ser un d'aquests que recorrien els pobles), el qual els va ginyar a retratar-se. Dubtaven molt, em diu mu mare, perquè els havia de costar vuit peces de quatre a cada una, el sou de quasi mig jornal. Després de mercadejar una bona estona, el tracte quedà per sis peces, o sia seixanta cèntims de pesseta. Tota una disbauxa!

Per les possessions els treballadors que hi estaven llogats —ara diríem fixos—, com són els missatges, anaven a mantengut, però els jornaleres i jornaleres o temporers, no; havien de dur-se'n el que diem, pa a taleca —s'entén el dinar— i quan arribava migdia dinaven al tall, assegudes en terra o damunt una pedra. Aiximateix, si feia fred o vent cercaven l'arrecés d'una paret o garriga, si era a prop; i si en feia molt o brusca, anaven a cobro, al porxo o bé dins les cases. Idò bé, una de les bromes que els llogats a la possessió o joves que festejaven o pretenien una jornalera, solien gastar pels darrers dies, era la d'anar a robar-los el dinar que havien duit dins les senalletes. I clar, si els preni el dinar, algunes havien d'anar-se'n dejunes; però, per altra part, hi havia el conhort que el majoral els amollaria a mitjan horabaixa, i en arribar a ca seva trobarien un bon bullit

Entre les persones vives que hem reconegut a la foto hi ha madò "Tec", Francisca Miralles "Magalla", Catalina Jaume "Coll" i Coloma "Pelut". Pensem que actualment, les que encara són vives, estan entre els 80 i el 90 anys. Es juntaren dos estols de dones que anaven a fer feina, unes a Tagamanent i altres a Meià.

de patates, col, potons i orelles de porc, que fins fa una vintena d'anys era el deliciós sopar d'aquests darrers dies de carnaval.

Dies abans, els joves amb intencions d'anar a prendre dinars, ja pensaven com ho havien de fer. Però, per altra part, les jornaleres, que sabien el perill, l'amagaven a un lloc que fos difícil trobar-lo. Ara bé, un dels "lladres", de lluny, vigilava on l'amagaven i si podien encara els ho robaven.

Em diu madò Francisca Miralles "Magalla" —és la quinta a la foto— que "precisament el dia que ens retrataren (aleshores no es deia foto), a unes quantes que no havien anat vives en amagar les senalletes, les prengueren el dinar. Després, el vespre, sapigueren qui fou l'autor de tal malifeta, i aquest —m'assegurà madò "Magalla"— era ton pare, quan encara no festejava ta mare, però ja l'ensumava".

Té raó Antònia Adrover "Manxes" en el seu poema publicat fa dos mesos en aquesta revista, quan diu que tenim els gavilans penjats, rovellats, en el porxo. També hi estan les xapes i xapetes, i no

sembla que ningú dugui idees de llevar-los el rovell, cavant o collint herba, ja que ara, per matar-la, s'enganxa la bomba d'esquitjar al tractor, s'umpl d'herbicides... i a fer voltes per dins el sembrat, sense mirar prim el què trepitjam amb les rodes. Com ha canviat el mode de fer les feines! En el temps que es féu la foto que acompanya aquest escrit, el majoral renyava les dones si trepitjaven les faves amb els peus.

Record una cançó que deia: *Aquel tiempo tan feliz no volverá*. Eren felices les joves de la foto? No ho pareix. Estan serioses, cosa que no és normal en la gent jove, que sempre sol tenir rialles. I això que eren els feliços anys vint, quan tot anava bé.

Conversant amb una "joventeta" de les que estan a la foto —que ara ja ha complit els vuitanta sis anys—, em digué: *No he enyorat gens aquell temps d'haver d'anar a jornal a fora vila, ara estam tots molt millor; i ho seguirem estant mentre la paga de la jubilació no s'aturi, que si s'atura tornarem perdre les rialles.*

Sion Nicolau

"Ses beneïdes de Sant Antoni"

Encara que les beneïdes de Sant Antoni hagin perdut aquell gust i animació d'antany i la gent ja no les enyori d'aquella manera, quan molts de pagesos esperaven la festa per demanar al Sant la protecció dels animals i també de l'anyada, enguany, el diumenge dia 15 de gener, molta gent va acudir a contemplar la calvacada que oferiren de bell nou aquells que de qualque manera desitgen que aquesta tradicional festa no es perdi.

A les tres fotos de dalt veim ninetes vestides de pagesa, a peu i dins carrosses, i a la d'abaix, la gent quan encara esperava el pas de la comitiva.

Robatori a l'església

Avui contarem un dels més curiosos robatoris succeïts a Montuïri el segle passat. Era dia 28 de febrer de 1823 quan de cop i volta desaparegueren totes les joies de valor de l'església parroquial.

Però abans d'explicar com ocorregueren els fets, és més convenient començar a situar-nos a l'època històrica als quals corresponen.

A principis de l'any 1823 governaven Espanya els liberals des del cop d'estat del coronel Riego l'any 1820. Aquests, durant els tres anys que assoliren el poder, reinstauraren la Constitució de 1812 i suprimiren alguns dels privilegis de l'antic règim absolutista.

Aquestes reformes afectaren també l'Església de forma negativa pels seus interessos (supressió del Tribunal del Sant Ofici, més coneguda com a la Inquisició, etc.)

Per tant no es pot dir que el nou règim tingués les simpaties de la major part dels religiosos.

Tot això ho explicam per una raó. A l'expedient d'investigació obert pel batle es detecta una sospita de que el robatori no fos provocat pels mateixos capellans, encara que no s'especifica clarament. El que és ben segur és que no s'apreciaven gaire.

Anem a explicar els fets.

L'ajudant del sagristà, Francesc Miralles, declarà al batle que el vespre anterior havia tancat el portal de la sagristia amb un pany, cosa que els perits nomenats per a la investigació (fusters de la vila) confirmaren dient que la porta havia estat forçada amb un ferro.

Però l'entrada a l'església no resultà tan comprensible per ells ja que no hi havia res forçat.

Pressumiblement la persona que dugué a terme el robatori s'amagà a l'església després d'alguns actes litúrgics.

La majoria dels objectes es trobaven dintre d'una arca de tres panys els quals estaven forçats.

Al cap de pocs dies, totes les joies aparegueren a l'interior del Pou Nou.

Anem ara a fer el recompte de les joies i la seva descripció:

- Una creu de plata gran què és la que serveix per a les processons i per posar a l'altar major els dies de festa.

Descripció: *Es de plata y tiene de alti-*

tud cosa de cuatro palmas y los brazos unos dos y medio. Al centro de la cruz tiene un crucifijo de bronce y cuatro ramos dorados, las tres extremidades ...! se definia con una bolita redonda de bronce dorada y la circundian algunas hojas de plata y lo demás de la cruz era lisa con varios cordones dorados. A la extremidad inferior formaba a modo de una Hidra con varios adornos de bronce dorados y se unia con un cañón de plata para colocar la vara de madera. Se ignora el peso.

- Un encenser de plata i la seva "barquilla" del mateix material.

Descripció: *Tenia forma de globo con un pie vacío se unia con tres cadenas y una cadena para levantar su cubierta y se unian a la parte superior con una deficiencia (?) lisa redonda y tenía de anchura de cosa de un cuarto de palmo, que se definía con tres anillos y todo de plata. La barquilla era lisa con cubierta que se abría mitad con su cucharilla. El peso sería cosa de 24 onzas en poca diferencia.*

- Una corona de plata de la Puríssima Concepció.

Descripció: *Era redonda, formaba medio círculo, los rayos (o radios) a modo de espinas que terminaban algunas con una estrella. Su peso sería de cosa de 5 ó 6 onzas.*

- Una creu de relíquies amb una planxeta de plata.

Descripció: *Era de madera, cubierta de una planchilla de plata con algunas reliquias y al centro un cordero de malte.*

Se ignora el metal y su peso.

- Un calze de plata amb la seva patena.

Descripció: *...de plata dorada y de... antigua y la patena era lisa. El peso sería de ocho a diez onzas.*

- Un platet de plata per posar les candelles.

Descripció: *...era liso, de figura estrecha y largo. El peso será de cosa de 5 o 6 onzas.*

De dintre d'un cantarano - què va ser obert amb les seves claus - de la mateixa sagristia:

- Un calze de plata.

Descripció: *...el otro cáliz era liso con un adorno a la copa dorado. E igualmente por dentro y al pie de ellos escrito el nombre de Maria Torrens ; será de igual peso que el otro.*

- Una mitja taronja de plata per posar-hi les hòsties.

Descripció: *...de plata dorada a dentro de peso de 4 onzas en poca diferencia.*

De dintre d'un armari de la mateixa sagristia:

- La peana del "lignum crucis" que està folrada d'unes planxetes de plata. Descripció: *... de figura muy antigua, adornada y grabada en ella algunas figuras.*

- El porta paz de plata.

Descripció: *...sería de peso de 3 a 4 onzas, teniendo al centro un crucifijo.*

Guillem Mas Miralles

(1) L'escrit no és complet, hi ha zones il·legibles.

Miquel Cerdà Gomila "Lloret"

Un home al servici del poble, sempre disposat a atendre qualsevol emergència

Algunes persones modestes i sense lletres també deixaren empremta en els seus anys que visqueren en el nostre poble, com és el cas de Miquel Cerdà Gomila "Lloret", un home senzill, amable, simpàtic, sense cap classe de pretensions que va prestar en el seu temps un eficient servei al poble.

Des dels seus trenta anys i fins que es va jubilar, als 70, va desenvolupar una de les tasques més senzilles, però eficients, actuant com a simple peó en bé de la comunitat montuïrera.

En Miquel Lloret, així era conegut quasi per tothom, dins la vila exercia la plaça d'obrer de l'Ajuntament, si bé la gent li deia "Es Sereno". Va néixer dia 15 de març de 1894 i era fill d'en Miquel "Ferrerico" i de na Magdalena "Rua". Eren germans seus en Joan, que era el primer, i na Magdalena, la petita, la qual va morir quan encara era jove. Els dos joves mascles de la casa es casaren amb dues germanes de Can "Rogó". En Miquel ho féu amb na Catalina Ribas Martorell i tengueren tres fills: Miquel, Toni i Joan, per aquest ordre.

Quan el nostre personatge era petit quasi no va anar a escola. Ben prest el posaren a fer feina a fora vila amb el seus pares. Més envant va estar llogat a Can Comelles i després amb el padri dels de Son Coll i a Son Ripoll.

Al poc temps de casats anaren a viure al Molí des Fraret on hi residiren un bon grapat d'anys. Quan va entrar a l'Ajuntament era batle en Sebastià Bauzà "Pelut", però es va dur molt bé amb tots els qui ho foren mentre treballà per la casa de la vila.

Aleshores els montuïrers empraven aigua dels pous comuns, com eren el d'En Rafela, el d'Es Dau, el de Sa Cova i el Pou del Rei. I ell amb certa freqüència passava per tots. I si el poal, per exemple, que en un principi era de fusta, s'espenyava, ja es cuidava de dur-lo al fuster perquè l'arreglàs, o es feia necessari allargar o acurçar la cadena -ja que a l'hivern l'aigua era alta i a l'estiu, baixell s'encarregada de posar-la al seu punt. Quan sabia que algun llum dels carrers s'havia fus, no era precís que l'hi manassin: ell hi acudia i el reposava. Quan qualche pagès s'havia topat amb el carro carregat de garbes o de palla amb les branques de qualche arbre del costat d'uns dels camins de fora vila, ell hi anava i tallava les rames que molestaven.

Si la plaça s'embrutava, sobretot després del mercat dels dilluns, l'agranava; quan pels carrers o camins de fora vila hi havia clots o pedres, hi anava i hi posava remei. Si mancava qualsevol cosa, per exemple pins per a les festes, un piano per un concert, mata per adornar el cadafal -pensem que aleshores el col·locaven al costat del graons, davant la vella casa de la vila- o qualsevol altre cosa que era necessari per a una o altra festa o manifestació cívica, i d'una manera especial per a les festes de Sant Bartomeu, en Miquel "Lloret" no tengué pesera mai. El matí, l'horabaixa o el vespres, qualsevol hora era bona per prestar els seus serveis; estava disponible les 24 hores del dia. I no tan sols hi posava el seu esforç personal, sinó que també i en moltes ocasions, hi aportà la seva bístia amb el carro, i per a això no va demanar mai cap doblar suplementari.

Ja hem dit que quasi no sabia llegir ni escriure, però quan a l'Ajuntament li donaven un llista de persones per avisar, ja bé perquè es personassin a la casa de la vila, per fer-los entrega de qualche document o per anar a fer fàbrica, ja ho solucionava perfectament, no n'hi passava cap per alt.

Era ben vist, molt simpàtic i, com hem dit, servicial. Quan, per exemple, en Pere de Sa Cova, que era el saig, no podia fer una crida, ja tenim en "Lloret" substituint-lo, i s'expressava de tal manera que es donava a entendre molt bé, no emprava paraules tècniques, no en sabia, però a la seva manera i amb un llenguatge senzill i vulgar, feia que el poble ho entengués bé, encara que a qualcú a vegades li escapàs una mitja rialla; feia gràcia.

Encara cal dir d'ell que va fer estalviar bastants de doblers a l'Ajuntament, ja que personalment solucionava moltes coses. Per als al·lots igualment era simpàtic i agradós: a la seva manera i amb les seves manyes, aconseguia durlos a retxa quan es donava compte que es demanaven.

Va morir a l'edat de 86 anys, el 14 d'octubre de 1980.

O. Arbona

Nota.- El seu fill Joan ens proporcionà les dades.

S'ACUDIT DE S'ESPARDENYARET

SALON RIALTO

Companyia de Comèdies d'En

XESC FORTEZA fent

GENT D'ABANS DES MOVIMENT

Com ha canviat el món, Prudència:
abans tots veníem després des Moviment!

CARTA AL DIRECTOR

Montuïri, residència bona si la bossa sona

Benvolgut senyor director:

He quedat astorada en llegir les repetides informacions aparegudes a la premsa referents a la reforma feta a l'edifici de Ca ses Monges de Montuïri. Segons aquestes, la inversió ha estat de cent milions de pessetes (de les quals un 70% han estat aportades pel Consell Insular) per a renovar-lo i acondicionar-lo com a residència d'ancians.

Ara, però, segons paraules del senyor batlle, "per a redibilitzar el servei, els usuaris haurien de pagar entre 60 i 75 mil pessetes al mes amb la condició que totes les places fossin ocupades i que tots els beneficiaris poguessin valer-se per si mateixos". A més, es descarta qualsevol servei mèdic i d'infermeria, ja que "un ajuntament de pressupost limitat com el nostre no pot fer front a aquestes despeses i el servei mèdic del poble ja en té prou amb les hores de visita".

I ens demanam:

– Què s'ha fet, una residència per als ancians del poble que la necessitin o un hotel per a qui el pugui pagar?

– No es podria preveure abans, al projectar la reforma, que el cost seria desorbitat i el servei no seria adient per les possibilitats i necessitats dels pensionistes montuïrers?

– Era necessària una reforma tan grossa o, tenint en compte les possibilitats d'"un ajuntament de pressupost limitat com el nostre" (i les d'uns pensionistes de pressupost limitat com els nostres), es podia aprofitar res de l'antic edifici o cercar alternatives més adequades?

– Sembla que ara la residència es vol destinar a colònies o a campus esportius d'estiu –d'on els surt ara aquest interès per l'esport i quin sentit poden tenir aquestes activitats quan els mateixos que les promouien han restat immòbils davant la caiguda de l'esport base del poble?

– No tenim cap dubte que aquesta inversió s'ha finançat amb els impostos que hem pagat tots el mallorquins. Podem consentir que es tudin d'aquesta manera?

Vet aquí un exemple més de projecte públic que uns pocs privilegiats es faran

Una foto de l'any 1940

En el portal de Ca Madò Maria "Marxada" (a la plaça Vella, avui ja esbucada) aquestes cinc persones es fotografiaren. Són: Pau "Pipo", Maria "Domàtiga", Maria "Redona", Antoni "Domàtiga" i Pep "Badia". De tots ells, únicament madò Maria Arbona Ginard "Redona", avui de 94 anys, queda viva.

seu (qui no ens diu que, a la llarga, el que havia de ser la casa dels nostres vells no acabarà essent un hotel per als de fora?)

Una montuïrera

Què és la Comissió Interdepartamental de la Dona?

Comissió Interdepartamental de la Dona

Composició

A fi de coordinar les accions en favor de les dones i de millorar-ne l'eficàcia evitant duplicitats, la Comissió Interdepartamental de la Dona es compon per un o una representant de les conselleries següents:

- Conselleria de Governació
- Conselleria de Cultura, Educació i Esports
- Conselleria de Sanitat i Seguretat Social
- Conselleria de Comerç i Indústria
- Conselleria d'Agricultura i Pesca

Dona, si no saps quins són els teus drets, si vols tenir informació directa sobre els programes que duu a terme la Comissió, si vols formular suggeriments o fer propostes per millorar la situació de les dones, som a la teva disposició a:

Plaça de la Drassana, 4. 07012 Palma
Tel. (971) 17 65 65 / 17 64 64
Fax 17 64 46
Tel. gratuït 900-321-321

Vice-presidència del Govern Balear

Comissió Interdepartamental de la Dona

Què és la Comissió Interdepartamental de la Dona?

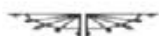
És un òrgan col·legiat, adscrit a la Vicepresidència del Govern Balear, que té els objectius bàsics següents:

- Promoure la igualtat de drets entre els homes i les dones.
- Evitar la discriminació per raó de sexe.
- Fomentar la participació equitativa de les dones de les nostres illes en tots els àmbits de la societat.

Constitució espanyola, article 14:

"Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social".

CARTA AL DIRECTOR

Dades aclaridores

Sr. Director de Bona Pau:

Al darrer plenari celebrat a l'Ajuntament de Montuïri foren aprovats amb només els vots favorables del Partit Popular els pressuposts de l'any 1995.

Dintre d'aquests pressuposts convé ressenyar:

1. La renovació d'una pòlissa de crèdit contractada l'any 1994 i la petició d'un nou crèdit per un valor total de 27.000.000 de ptes.
2. El reconeixement del deute per despeses realitzades en anys anteriors sense pressupostar i que ascendeix a 28.660.100 ptes.
3. Una partida d'ingressos de 30 milions de ptes. provinents de la venda de la primera fase de la construcció de les tombes de l'ampliació del cementiri nou, a un preu per unitat de 600.000 ptes. pels nous propietaris i de 450.000 pels propietaris de la part baixa que sofreix inundacions i la vulguin permutar.

De l'anàlisi d'aquest pressupost i de la darrera liquidació es desprèn que en aquest darrer es produeix un dèficit real de 47.000.000 de ptes. que s'intenta camuflar a l'actual pressupost de la següent forma:

- Crèdit de Sa Nostra per valor de 17.000.000 de ptes.

- Construcció i posta en venda de 54 tombes de la 1ª fase de l'ampliació del cementiri. Aquesta operació suposa l'ingrés a l'Ajuntament de 30.000.000 de pessetes que servien per alleujar el forat econòmic que ja deixa entreveure tot que hi ha dintre l'Ajuntament.

L'esmentada ampliació del cementiri benèfica a més no poder per les necessitats de moltes famílies, el batle de Montuïri l'ha convertida en una especulació de sòl, quan realment es tracta d'un servei públic i tal com resa la llei els serveis no han de ser deficitaris, però molt menys resultar un negoci fulgurant per a l'administració pública.

El pressupost de la construcció del cementiri nou puja a 57.300.000 ptes. Aquesta obra, però, ve subvencionada en 48.705.000 ptes, entre l'aportació del Ministeri d'Administracions Públiques i del CIM. A l'Ajuntament li correspon la quantitat de 8.595.000 ptes.

A continuació vos detallam les quanties de les inversions i podreu comprovar les diferències brutals entre el cost del servei i el que pretén fer pagar als ciutadans, per tal de poder el batle seguir en la política actual de despeses supèrflues i amb afany electoralista.

Les carabasses més grosses

Cap el mes d'agost passat, dins el nostre terme Felip Pinteño (a la foto amb el seu fill) va recollir un esbart de carabasses que pesaven uns 50 quilos cadascuna

Min. d'Administrac. Públiques	28.650.000
Consell Insular de Mallorca	20.055.000
Ajuntament de Montuïri	8.595.000
Total.....	57.300.000

Fase	Concepte	Pessetes
1	Acondicionament parcel·la	95.770
1	Moviment de terres	926.643
1 i 2	Unitats d'enterrament	25.106.661
2	Tancament parcel·la	5.126.507
2	Xarxes pluvials	598.938
2	Instal·lacions elèctriques	1.248.013
2	Pavimentació i jardineria	2.000.000
2	Tanatori	2.957.507
2	Crematori residus	443.690
1 i 2	Benefici industrial, gastos generals de l'empresa i I.V.A.	15.074.702
1 i 2	Honorari arquít., tècnics, etc.	3.721.569
	Total	57.300.000

	1ª fase	2ª fase
Cost per a l'Ajmt.	4.297.500	4.297.500
Compra parcel·la	900.000	900.000
	Total cost	10.395.000
Venda tombes	30.000.000	4.800.000
	Total vendes	34.800.000
Diferència entre cost i vendes:	24.405.000	

Cost real tomba per a l'Ajuntament:
10.395.000 : 64 = 162.422 ptes.

Esperem que aquestes dades vos resultin aclaridores de com el govern municipal entén l'hisenda municipal i en mans de qui està l'Ajuntament de Montuïri. Per a qualsevol dubte restem a la vostra disposició.

Atentament

Grup Municipal Socialista PSIB-PSOE

POEMA

PAU

Per què, no?

Per què no ens donam la mà?
i així tots serem germans.
Per què no ens feim un petó?
i així tots tendrem l'amor.
Per què no deixam les armes?
i ens posam a pensar un poc.
Per què no demanam pau?
i deixam a part la guerra.
Per què no eliminen la guerra
aquests que l'han inventada?
Per què maten tanta gent,
per un simple territori?
Res! Política bruta!
Per què no lluiten amb paraules,
aquests que la manen i no la fan?
Per què segueixen fent guerra,
si la gent demana a crits la pau?

**La veritat, no ho entenc;
supòs que tu tampoc.**

Josep Mª Mas Tugores

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

CENTRE COORDINADOR

Biblioteca Municipal de Montuïri

Horari

De dilluns a divendres
De les 17 a les 20 hores

Dissabtes
De les 10 a les 13 hores

La biblioteca és.....

- un lloc cultural
- un centre d'informació i de documentació
- una sala de treball i d'investigació
- un lloc de trobada
- un lloc d'intercanvi i de lleure
- un lloc de formació

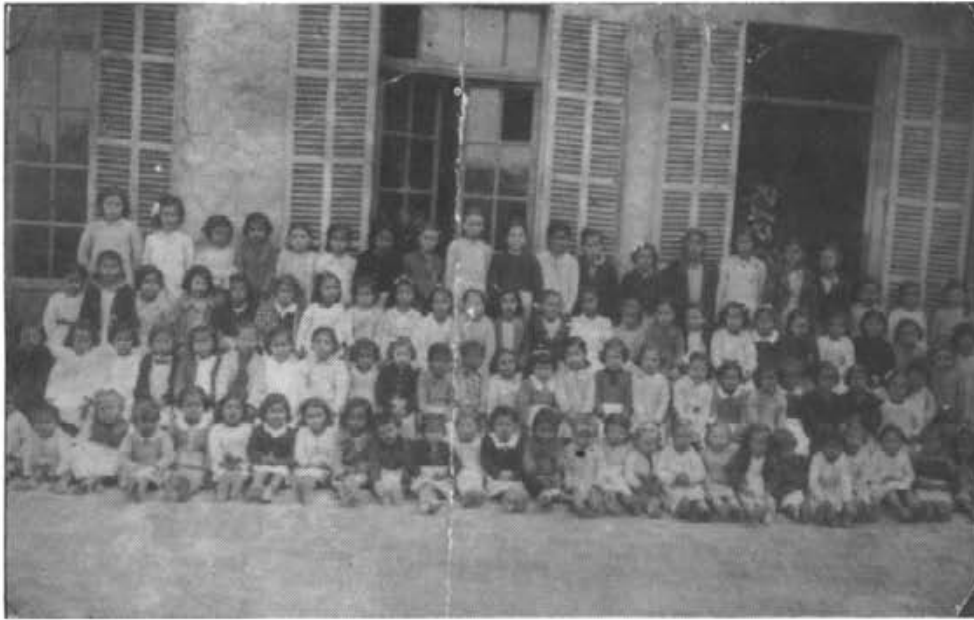
Fes-te soci de la Biblioteca

Podràs endur-te'n a
casa teva compactats,
videos, llibres...

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Les nines de Ca ses Monges Any 1940

L'any 1940 eren moltes les nines de Montuïri que anaven a escola a Ca ses Monges. No totes les del poble perquè també n'hi havia que cursaven els estudis a l'Escola Pública. No n'hem pogut destriar ni la meitat de les d'aquesta foto. A la fila de dalt hi ha Joana "Gall", Margalida Miralles, Coloma "Barraquera", Antònia Pocoví, Antònia "Poeta", Margalida "Reus", Catalina "des ses Veles", Miquela "Catxona", Aina "Llevó" Margalida "de sa s'Hort Nova" i encara més, que no reconeixem. A la segona fila hem vist Francisca "Costa", Joana "Doia", Maria "Mora", Joana "Queló", Antònia "Bulla", Antònia "Pubila", Maria "Redona", Joana "de sa Torre", Francisca "Mirona", i altres. A la tercera, Joana "Pelut", Margalida "de Son Costa", Francisca "de Cas Secretari", Francisca Sampol, Maria Bordoy, Magdalena "Queló", Antònia "Selletera", Francisca Xamena, Coloma "Punta" i un parell més. I de les més petites, que estan assegudes en terra, encara hem pogut reconèixer Margalida "Carbonera", Maria "Reus", Margalida "Solandera", Aina "Vermell", Maria "Ferrerica", Sebastiana "Xibava", Catalina "Quelet"... i pus.

POEMA

Siguem amics

Era intel·ligent
el qui això va dir:
"A on vas, Climent?
a on va la gent".
Sabem que és així:
seguim el camí
per on va el veí
tant bo com dolent.

Perquè està de moda,
duim el vestit curt;
unes botes altes
i un "bolso" buit;
les jaquetes grosses,
collars, set o vuit;
les recades llargues
i el cap ple d'embulls.

Pareixem moncies,
feim el que veim fer,
feim coses ben feies
i altres que estan bé;
seguim les idees
del que va i que ve;
siguem seriosos
i cerquem el bé.

No anam a missa
per el què diran;
tota la gent frissa,
vol anar al davant.
Parem una mica,
no correuem tant,
perquè a la gran meta
tots hi arribam.

Descansem un poc,
que ens hem d'anar;
el vaixell vendrà
i ens portarà
a un altre lloc d'on cap
tornarà
i tot, molt o poc,
aquí quedarà.

Per què, idò, baralles?
per què matar-nos?
cal, més bé, rialles
per divetir-nos;
vagis a on vagis
anem-hi tots dos.
Tomem les "muralles"
i agermanem-nos!

Antòni Adrover

Mancomunitat Pla de Mallorca

La Mancomunitat Pla de Mallorca, conjuntament amb la Fundació per al Comerç de les Balears, realitzarà pròximament cursos gratuïts dirigits a la formació de treballadors i empresaris del sector del comerç. Seran aquests sis: comptabilitat informatitzada, assessoria jurídica d'empreses, marketing, atenció al client i tècniques de venda, anglès i alemany. Seran fora de l'horari laboral i en dies alterns, i hi podran participar treballadors i comerciants.

Per a més informació: Mancomunitat Pla de Mallorca, c/ Hospital, 28 Petra. Telf. 83 04 41 (De 8 a 14 h.)

R E S T E C

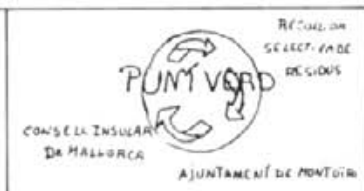
 HIPOTECARI
 "SA NOSTRA"

Elegir bé és important...

"SA NOSTRA"
 CAIXA DE BALEARS

Crida dels alumnes de 6^è curs del Col·legi Públic

Benvolguts amics:

Els alumnes de 6^è Curs fem una campanya perquè la gent es conscienciï que hem de dur els residus reciclables al **punt verd**.

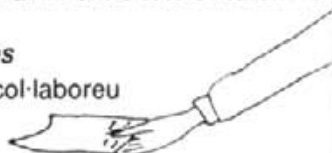
A l'entrada del poble hi ha un **punt verd** on hi podeu posar tots aquests residus reciclables:

- Piles de botó	- Vidres blancs
- Altres piles	- Llaunes
- Oli de cuina	- Paper i cartró
- Oli de motor	- Vidres
- Vidres de color	- Roba

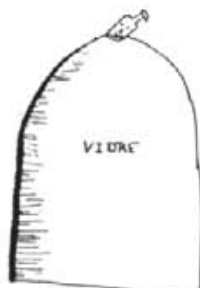
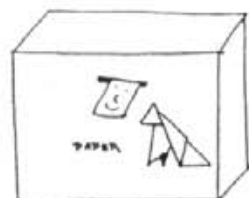
Nosaltres fem una crida perquè la recollida selectiva de fems sigui un fet i no només una exposició de contenidors de colors. Utilitzem, ara que podem, la recollida selectiva de deixalles. Només així i entre tots evitarem fer més mal a la Terra del que ja li hem fet.

Gràcies

Esperam que col·laboreu

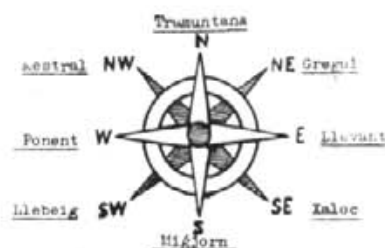
Cada cosa al seu lloc!

...i molts més.....

Els vuit vents

Comentari glosat sobre els vuit vents de Mallorca i el temps que d'ells se'n pot esperar

Tramuntana és vent del Nord; si aguanta... refrescarà. A l'hivern, neu mos darà si no es cansa i bufa fort..

El **Gargal**, més bé **Gregal**, el vent dels grecs, vol dir el nom: si quan ve no mos fa mal, pot dormir tranquil tothom.

El **Llevant**, si és constant i arratxat, té esperons. A l'estiu els **Llevantons** van sortint de tant en tant.

Amb **Xaloc**, moltota mar, sorda o vella, és lo mateix. El qui surti a pescar trobarà més ball que peix.

Fent **Migjorn** sol llampegar i algun ferest temporal entre l'octubre i Nadal. A l'estiu mos fa suar.

Si qualche Puig du capell o fa **Llebeig**... "Aigua veig!" Això diu el qui ho coneix i el paraigua té prop d'ell.

El **Ponent** és vent freqüent, sobretot el **ponentol**. Infla o minva a tot moment i prim queda post el Sol.

Vent **Mestral** és infernal: ses mestralades disgusten, fred... i trons que mos assusten. Posau tranca en el portal.

Rafel Cifre Vila

GIWÀS

Carrer del Pujol, 9

Vine a posar-te en forma

Gimnàstica de manteniment

Gimnàstica rítmica

Aerobic

Judo

Ball de saló

Sala de massatges

Pròximament:

Sala de musculació

Sauna

Informació

Tlf. 64 65 39

10 preguntes a ...

Xim Cortès, l'entrenador dels juvenils

Aquest any l'equip de juvenils té problemes per mantenir la categoria, motiu pel qual hem volgut que l'entrenador Xim Cortès ens explicàs els problemes i les possibles solucions per aquest Montuïri que no és el mateix de principi de temporada.

En Xim té 34 anys i durant el temps que és aquí s'ha caracteritzat per voler implantar una sèrieta i disciplina dins la plantilla perquè, ja ho sabem, els juvenils quasi sempre han estat mals de dur.

- Xim: podries explicar-nos un poquet el teu historial esportiu com a jugador i entrenador:

- Vaig esser jugador del Santa Eulàlia juvenil, després me'n vaig anar al Calvià; vaig fer la "mili" i després del servei militar vaig estar fixat pel Son Sardina, on hi vaig estar 4 anys a II regional, fins que ascendírem a III divisió. Com entrenador vaig començar en l'equip base del Mallorca, concretament els alevins A i B, vaig anar amb el Son Roca aleví i juvenil, vaig passar de segon entrenador en el Platges de Calvià, amb Miquel Magaña. En aquest equip hi vaig estar dos anys. Vaig entrenar La Salle i finalment vaig venir aquí, a Montuïri, per mediació de Magaña.

- Quins objectius t'havies proposat?

- Inicialment et marques uns objectius com a entrenador, mirant la plantilla que tens: però després hem de considerar dos aspectes molt importants: el primer, el compliment de la gent, i després el que et queda: posteriorment fas una anàlisi i els objectius ja són uns altres. Pens que per motius d'estudis i d'altres, que si faltes a una sèrie d'entrenaments, el rendiment no és tant bo. L'objectiu, però, és mantenir la categoria, cosa que resultarà molt difícil.

- Per quin motiu el rendiment de l'equip ha baixat tant?

- A mesura que veig les circumstàncies, els jugadors, els entrenaments i totes aquestes cosetes, lògicament s'ha de passar el llistó. A principis de temporada, que hi érem tots, la cosa va anar bé i dúiem una bona temporada, però així com han passat els dies, tot i que molts de jugadors van a escola a Palma, falten

"L'objectiu és mantenir la categoria, però serà molt difícil"

"La falta d'assistència als entrenaments ha baixat el rendiment de l'equip"

"Per fer qualsevol esport, has de tenir esperit de sacrifici"

"Un jugador no ha de voler guanyar la guerra tot sol. Si li fan falta, s'ha d'aguantar"

"El S. Francesc farà campió"

als entrenaments... i això influeix en el rendiment de l'equip.

- Hem observat que el sistema de joc practicat dins i fora camp, són diferents. Com explicaries això?

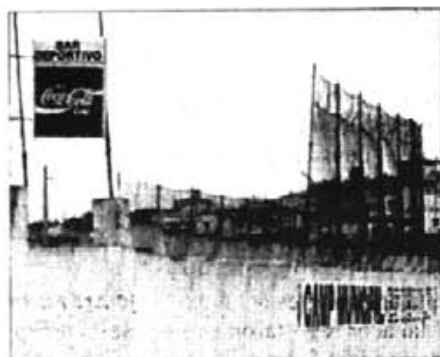
- No és que ho facem malament, fora camp. El que passa és que quan ens enfrontam a un equip superior a nosaltres, tot d'una que ens fan un gol, sia en el minut que sia, l'equip té una baixada molt grossa; els jugadors es creuen que ja hem perdut el partit. Aquests encara són joves i els manca molt de sacrifici.

- En aquesta primera volta hi ha hagut moltes expulsions. A què és deu?

- Tot jugador té una reacció quan li fan una falta, o si l'àrbitre s'equivoca i no saben aguantar la serenitat dins el camp. Per ser bon jugador, t'has de sacrificar i si et fan una infracció, tant si ho és o no, cal que t'oblidis i no vulguis guanyar la guerra tu tot sol. I per això tenim aquestes expulsions beneïtes.

- Quina solució veus a aquest problema?

- Si tenguéssim una plantilla ampla, n'hi hauria; perquè quan tens un jugador en el "banquet", perquè ha fet una cosa mal feta, sap perquè l'asseus; però tenint una plantilla petita, si no tens elements per solucionar això, evidentment no hi veig solució.

Degut als estudis, als entrenaments manquen alguns jugadors juvenils

- Podries fer una anàlisi dels millors equips que integren la categoria?

- Hi ha el Sant Francesc, el Balears, el Manacor, Platges, La Penya... que pens que a final de temporada estaran a dalt, si bé consider que el Sant Francesc és l'equip que està més ben format, amb capacitat per guanyar el campionat de Mallorca i fer la lligueta.

- Què et costa més a l'hora de jugar?

- Crec que si estiguéssim més competrats, canviarien moltes coses. Canvien els jugadors, l'equip, el rendiment, o sia, tot.

- Tu que has estat a altres clubs, què penses del futbol montuïrer?

- Pens que els pares, els entrenadors, directius i socis podrien donar més suport als jugadors.

- Per acabar, podries contar-nos alguna anècdota...?

- Quan era entrenador d'un equip de Palma posàrem un sopar de missions amb un altre equip amb la condició que els havíem de guanyar per 6-0. Però va resultar que un xut nostre pegà damunt la porteria i com que la xarxa estava rompuda, la pilota entrà dins la porteria, i l'àrbitre donà el gol per vàlid. No mancarem crits i renou. Però nosaltres, que volíem esser honrats, diguérem a l'àrbitre que no era gol. I així fou com a aquell partit sols el guanyàrem per 5-0. Els meus directius s'enfadaren perquè perderen el sopar i així vaig quedar malament. Però per altra banda vaig considerar que havia quedat bé perquè havíem estat honrats.

J.A. Payeras Ramonell

Guillem Nicolau, Jaume Mas, Joan Mateu i Pau Pascual, a la presecció comarcal sub-14

Els benjamins de futbol-7 i els infantils de bàsquet han guanyat tots els partits del mes passat

Els cadets van líders empatats amb el Portocristo

Els jugadors del Montuïri cadet, Guillem Nicolau i Jaume Mas i els infantils, Joan Mateu i Pau Pascual, han estat convocats per participar en els entrenaments de la pre-selecció comarcal sub-14 del Migjorn.

La intenció del seleccionador -que és en Joan Garau qui l'any passat dirigia el juvenils montuïrers- és veure com responen aquests joves als partits d'entrenament que es faran abans de començar la lliga de seleccions comarcals de Mallorca i, possiblement, Menorca i Eivissa. De fet, el dimecres dia 1 d'aquest mes de febrer ja assistiren a la primera convocatòria en el camp de futbol Es Porrassar d'Algaida.

La competició comença aquest febrer. Les seleccions comarcals de Mallorca són Migjorn (que va des de Lluçmajor fins a Manacor), Sa Pobla, Inca, Manacor, Ponent (Calvià i Sòller) i Palma. L'objectiu d'aquestes seleccions comarcals és conèixer els jugadors que puguin formar part de la selecció balear sub-15 de la propera temporada. Montuïri va tenir l'honor que -encara que no fos alieneat- el jugador Cristòfol Andreu fos uns dels 25 que arribaren a la selecció balear sub-15 que va participar a la fase sector celebrada al camp Miquel Nadal de Palma juntament amb Madrid i Cantàbria durant les passades festes de Nadal.

Futbol 7 benjamí

At. Murense, 1 - Montuïri, 2
Montuïri, 4 - Vilafranca, 2
Montuïri, 5 - Santa Eugènia, 1
Porreres, 1 - Montuïri, 2

Futbol 7 veterans

Port d'Alcúdia, 1 - Montuïri, 2
(19/12/94)
Montuïri, 4 - Col·legi Sant Pere, 2
Rotlet Molinar, 7 - Montuïri, 6
Montuïri - Cerveteria Rafal (no presentats els visitants)

Futbol aleví CIM

Espanya, 1 - Montuïri, 2
Porreres, 1 - Montuïri, 2

Futbol infantil

Montuïri, 4 - La Salle Manacor, 0
Espanya, 2 - Montuïri, 3
Santanyí, 6 - Montuïri, 0
Montuïri, 0 - Manacor, 1

Futbol cadet

Algaida, 1 - Montuïri, 6
Montuïri, 2 - Ses Salines, 1
S'Horta, 2 - Montuïri, 1
Espanya, 2 - Montuïri, 4

Futbol juvenil

Montuïri, 1 - Arenal, 3
Parròquia R. Lull, 8 - Montuïri, 0
Montuïri, 1 - Independent, 4

III divisió

Mallorca B, 3 - Montuïri, 0

Es va disputar el dilluns a la nit perquè el Mallorca Atlètic no podia actuar el dissabte, posat que el divendres -dia dels Reis- tenia un partit que s'havia ajornat. Tampoc podia ser el diumenge, a causa de la fase de sector de seleccions juvenils en el Miquel Nadal el matí i que el Mallorca de II divisió A jugava l'horabaixa a Palma. El resultat parla per sí mateix. Victòria clara del líder. Destacada presència de montuïrers que viuen a Ciutat.

Platges de Calvià, 4 - Montuïri, 1

Darrer partit del Platges lluny del seu terreny que s'estava sembrant de gespa artificial. Es va jugar a Santa Ponça. Al minut 3 els locals ja guanyaven per 1-0, marcador que va augmentar amb tres gols més en els minuts 42, 60 i 80. El del Montuïri, al 83, fou obtingut per Carrillo.

Montuïri, 0 - Manacor, 2

Molt aviat els visitants ja varen haver decidit el partit perquè als 10 i 17 minuts de jocs aconseguiren els dos gols gràcies als errors de la defensa i porter locals. Els canvis milloraren el Montuïri i, a la segona part, va fer mèrits per marcar un gol. Tot i així, la victòria d'un mediocre Manacor va ser justa.

RESULTATS DELS PARTITS DISPUTATS EL PASSAT MES DE GENER

Bàsquet aleví femení

Ariany, 8 - Montuïri, 36
Montuïri, 52, - Sineu, 14

Bàsquet infantil femení

Ariany, 16 - Montuïri, 46
Montuïri, 25 - Sineu, 16
Petra, 17 - Montuïri, 75

Futbolet iniciació

Montuïri, 6 - Vilafranca, 0
Montuïri, 5 - Sant Jordi, 1
Sineu, 5 - Montuïri, 3
Maria B, 1 - Montuïri, 3
Montuïri - Petra B (ajornat per la grip dels montuïrers)

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Tejedores, 34 (Pasaje)

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

Montuïri, 2 - Manacor, 2

Partit corresponent a la darrera jornada de la Copa Federació en la qual el Montuïri ha quedat darrer. Primer ha estat l'Atlètic Balears; segon, l'Sporting Maonès i tercer, el Manacor. Aquesta segona confrontació en una mateixa setmana entre manacorins i montuïrers va agradar a les 50 persones assistents. La primera meitat va acabar en 2-0, amb dos gols de Gomila. A la segona, dos contraatacs individuals visitants varen produir el just empat.

L'equip dels juvenils al començament d'aquesta temporada, en el "Torneig de sa Llum"

Sóller, 2 - Montuïri, 0

Fou un partit molt irregular el que jugaren ambdós equips en el camp d'En Mayol. Els montuïrers no saberen aprofitar les ocasions de gol, si bé, malgrat el resultat advers, els nostres sortiren satisfets del joc desenvolupat. Cal ressenyar el debut del juvenil Tomeu Lladó, el qual, ens substituí de Martí, féu un bon partit.

ELS PARTITS D'AQUEST MES DE FEBRER**Mini-bàsquet aleví femení**

Montuïri - Ariany

Sineu - Montuïri

Bàsquet infantil femení

Montuïri - Ariany

Sineu - Montuïri

Montuïri - Petra

Futbollet iniciació

Montuïri - Verge Monti-Sion

Sant Joan - Montuïri

Montuïri - Algaida

Vilafranca - Montuïri

Futbol 7 benjamí

Montuïri - Margaritense (10'15)

Petra - Montuïri

Montuïri - Murense (10'15)

Binissalem - Montuïri

Futbol aleví CIM

Montuïri - Campos (11'30)

Olimpíic - Montuïri

Montuïri - Beat Ramon Lull d'Inca (11'30)

Montuïri - Margaritense

Futbol infantil

Descans competició

Descansa el Montuïri

Felanitx - Montuïri

Montuïri - Barracar (15 h)

Futbol cadet

Montuïri - Barracar (16 h)

Portocristo - Montuïri

Montuïri - Vilafranca (16 h)

Montuïri - Olímpic (16'30)

Futbol juvenil

Penya Arraval - Montuïri

Montuïri - La Victòria (16 h)

At Balears - Montuïri

Montuïri - Manacor (16 h)

III divisió

Montuïri - B. Cala Millor (16 h)

Ferriolense - Montuïri

Montuïri - At. Balears

Binissalem - Montuïri

CANVI D'ENTRENADOR

Quan ja teníem l'edició d'aquest mes tancada i inclús podeu veure a la pàgina 23 l'entrevista que el nostre company Joan Antoni Payeras li havia fet, ens arriba la notícia del cessament de Joaquim Cortès com a entrenador de l'equip juvenil.

Biel Gomila

Certàmens poètics**Verge de la Consolació**

A Sant Joan i amb motiu de la festa "D'Es Pa i es Peix", es convoca el Certàmen Poètic Verge de Consolació (els treballs s'han de presentar abans del 15 de març).

De la Pau de Castellitx

A Algaida també es convoquen concursos de poesia, de narració curta i de glosats amb motiu de la festa de la Pau de Castellitx (presentació dels treballs, abans del 6 d'abril).

A la nostra redacció disposam de les bases d'ambdós certàmens.

**SALLIBRETA
GEGANT**
PES SEU INTERÉS

fins al **6** % T.A.E.

BANCA MARCH

...SORTEJAM MUNTANYES DE REGALS
I UN COTXE CADA MES!!

* Exemples de T.A.E.: Per 100.000 Pts.: 3,98% • Per 500.000 Pts.: 4,79%
• Per 1.000.000 Pts.: 5,90% • Per 5.000.000 Pts.: 6%. Saldo mínim 100.000 Pts.

Confirmació

El proper dia 3 de febrer a les 18 h. i a la rectoria es poden inscriure tots els joves i al·lotes nascuts els anys 1978 i 1979 com també els qui naixeren abans d'aquestes dates, per a la catequesi del procés de fe per a joves (confirmació).

Dejuni voluntari

El fet que en el món encara hi hagi gent que mori de fam hauria de fer trontollar la consciència de les persones que no s'han de preocupar per la manca d'aliments. El proper 10 de febrer (dijous) és la data assenyalada per viure aquest dia en solidaritat amb els qui pateixen per manca d'alimentació.

Campanya contra la fam

El diumenge dia 12 és el dia la campanya contra la fam. Es recolliran uns doblers que no sols serviran per mitigar la desnutrició, sinó també per ajudar a obres de promoció humana, social i cultural en els països del tercer món.

Cursets prematrimonials

De dia 13 fins al 21 de febrer tendrem a la rectoria de Montuïri un curset de preparació per al matrimoni per a totes aquelles parelles que tinguin previst contreure matrimoni per l'Església. Els dies 18 i 19 no n'hi haurà. Poden inscriure's des d'ara a la rectoria.

Formació cristiana per a tots

El dimarts dia 14 de febrer a les 21 h. a la rectoria d'Algaida i dins el curs de formació cristiana per a tots, Mn. Manuel Bauçà exposarà el tema sobre les *cartes de Sant Pau*, que tan bona acceptació venen tenint. Un quart d'hora abans els cotxes partiran de plaça.

Col·lectes extraordinàries

L'import de les col·lectes extraordinàries que s'han duit a terme a la parròquia de Montuïri durant 1994 i que s'ha enviat a l'administració diocesana per tal d'ajudar a les diferents necessitats, han estat les següents:

Febrer	Camp. contra la fam	79.200
Març	Dia del Seminari	53.040
Maig	Mallorca Missionera	55.435
Juny	Càritas	69.750
Octubre	Domund	144.270
Novbre.	Església Diocesana	63.755
Desbre.	Càritas (Nadal)	101.160
	Total	566.610

El Bisbe vengué a confirmar

El 29 de desembre passat, després que els 30 joves hagueren rebut el sacrament de la confirmació, volgueren deixar constància juntament amb el Bisbe i el rector.

Cap al Sínode Diocesà: aproximació a la realitat

Preguntes per contestar

A principis d'aquest curs el Bisbe va dirigir aquestes preguntes a tots els grups i persones que vulguin col·laborar en la preparació del Sínode Diocesà que se celebrarà el curs 95-96. Les respostes s'han d'enviar a la Secretaria de Pastoral (C/ Seminari, 4-1^a) Palma abans del pròxim 31 de maig.

1^a- On es troba la societat mallorquina actual?

(Realitats positives i mancances de la nostra societat mallorquina)

- Des d'una perspectiva cristiana, quins valors predominen a la nostra societat? I quins contravalors?

- I això en les dimensions: personal, familiar, sòcio-cultural, econòmica, política, etc.

- Podríeu descriure la nostra societat mallorquina en un màxim de 10 retxes?

2^a- On es troba l'església mallorquina actual?

- Respecte al fet religiós en general, com situaries els cristians mallorquins d'avui (creents, indiferents...), segons edat, estament social, procedència...

- Realitats positives i mancances: en el conjunt de la Diòcesi, en les institucions, i organismes de govern i serveis diocesans (consells, delegacions...); en

el nivell arxiprestal; en el nivell parroquial; en el grup de reflexió que contesta aquestes preguntes; en les congregacions religioses i les seves activitats (col·legis, hospitals...); en els moviments apostòlics; en la relació Església-Món... etc.

- Podríeu descriure la nostra Església mallorquina en un màxim de 10 retxes?

3^a- Què demanam al Sínode diocesà?

- En general.

- Respecte a les qüestions doctrinals.

- Respecte del ministeri de la paraula.

- Respecte del ministeri del culte i

del sacraments.

- Respecte del ministeri de la solidaritat i la caritat.

- Respecte de la comunió eclesial.

- Respecte de la relació Església-Món.

- Respecte dels preveres, religiosos/es

i laics.

- Altres aspectes i observacions.

DEMOGRAFIA

Gener de 1995

Defuncions

Dia 3.- José Àlvarez Cecília, casat, de 90 anys.

Dia 18.- Josep Gomila Miralles "Gelat", fadrí, de 70 anys.

Sa rua del carnaval

25 de febrer

A les 5 de l'horabaixa

Poden apuntar-se fins a un dia abans

Premis carrosses

1º 40.000; 2º 30.000; 3º 20.000

Premis comparses

1º 25.000; 2º 15.000; 3º 10.000

Premi individuals

Únic: 10.000

Gratificacions als participants

10.000 pts. a totes les carrosses

5.000 pts. a cada comparsa

1.000 als individuals

El recorregut serà diferent dels altres anys: La partida serà de S'Hotel, es passarà per Plaça i l'arribada, en Es Dau. Allà s'entregaran els premis.

Inscripcions: a l'Ajuntament

GLOSES

A Can Pieres

Es cafè de Can Pieres
és des més honorats que hi ha;
si beus i no pots pagar
mai te tiren ses darrerres;
i jo d'aquestes maneres
molts de pics m'hi sol trobar

A Sant Antoni

Sant Antoni ja és passat
i tornarà l'any que ve
si Déu ho vol i convé;
si aquest pic li ha agradat
li desitjam amb humildat
que mos cur d'enfermedat
i ets animalets també;
perquè tots l'hem de mester
amb plena necessitat.

Miquel Massanet "Parrí"

CUINAR EN CASA

Peus de porc rebossats

Ingredients

1/2 quilo de carn de porc
4 peus de porc
oli d'oliva
pa ratllat, sal, pebre bo.

Elaboració

Una vegada nets es bullen 4 ò 5 hores. S'escolen i lleven els ossos. Amb la carn picada de porc, omplir el peus, passar per galeta picada, ou i fregir-los. Es pot fer una salsa de ceba i tomàtiga.

Teresa Dilme Per "Can Vadell"

PLUVIÒMETRE

Gener de 1995

Dia 1	5'0 litres m2
" 6	13'6 "
" 7	0'40 "
" 8	4'10 "
" 12	0'5 "
" 18	1'1 "
Total	24'7 "

TEMPS PASSAT

10 anys enrera

Febrer de 1985

Cinquanari de les Escoles

Amb motiu de complir-se el 24 de febrer de 1985 els cinquanta anys de la inauguració de l'Escola Pública se celebraren diferents actes commemoratius per espai d'un parell de dies. El dia de l'aniversari tengué lloc un acte públic i el descobriment d'una placa al·lusiva a l'acte.

25 anys enrera

Febrer de 1970

El problema cultural

Dia 17 d'aquest febrer el diari "Última Hora" va publicar una enquesta de quatre montuïrers: Jerònia Juan (mestra), Joan Oliver (metge), Francesc Ginard (manescal) i Joan Miralles i Monserrat (licenciat en filologia). Tots coincidiren afirmant que el problema cultural és el que més afecta Montuïri.

50 anys enrera

Febrer de 1945

"Hogar rural"

L'Ajuntament havia proporcionat algunes habitacions de les escoles i la delegació del "Frente de Juventudes" hi instal·là un "Hogar rural". També va oferir l'Ajuntament un camp d'experimentació agrícola d'unes 35 àrees. El fet va satisfer la Corporació Municipal, "ja que ha de redundar en benefici de l'agricultura", segons consta en el llibre d'actes.

100 anys enrera

Febrer de 1895

Cuneta subterrània

A fi que es donàs el degut curs a les aigües pluvials, l'Ajuntament va acordar en data 12 de febrer de 1895 construir una cuneta subterrània en els creuers de carrers Sant Bartomeu i des Forn.

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPÍ - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

Un concert líric inolvidable

El tenor Honorat Moll, la soprano Isabel Rosselló, el violinista Gyorgy Biro i la Coral Mont-Lliri oferiren un recital que es recordarà per molt de temps

El concert líric que el dissabte 21 de gener passat oferiren a l'església parroquial els solists i la Coral "Mont-Lliri", dirigits per l'eminent músic Rafel Nadal, de Manacor, serà molt recordat. Les felices interpretacions dels protagonistes ompliren de goig el nombrós i selecte auditori

POR EL MISMO PRECIO VD. ESTA MAS SEGURO

En GOMILA actuamos en todo momento como su representante legal ante la compañía aseguradora, y nuestro único objetivo es ofrecerle el mejor servicio y atención, para que Vd. por el mismo precio, contrate siempre el seguro más adecuado a sus necesidades, y obtenga los mejores resultados en caso de siniestro.

Pasaje Santa Catalina de Siena, 2 entlo. C
Tel. 72 27 36 - fax 55 34 72
PALMA

Avda. Primavera, 34 b
Tel. 65 65 75 - fax. 65 61 62
COLÒNIA DE SANT JORDI

Plaza Ramón Llull, 22 B
Tel. 55 13 56 - fax. 55 34 72
MANACOR

Jaime II, 4
Tel. 64 60 43 - fax. 64 60 43
MONTUÏRI

 CORREDURIA DE SEGUROS
GOMILA S.A.

25 AÑOS DE EXPERIENCIA A SU SERVICIO EN MALLORCA